

Опомни се; стана му тжжно и седна съ оборъно чело. Земята го лъхна съ познатата му миризма; слънцето го погали; а шурцитъ — неговитъ повседневни другари — непрекъсваха възнатата си пѣсень: Щуръ-щуръ, Щуръ-щуръ!

Желѣзко поемаше дъха на земята; радваше се на слънчовото галене: Че нѣмаше майка да го гали, ни бащица въра да му вдъхне. Че нѣмаше братя и сестрици — пѣсень да му пѣятъ за бащина стрѣха...

Отъ близкия синуръ го гледа модра неувѣхка, задъ нея се гуши замислено подрумче; малко на страна се надига есененъ минзухаръ... и колко, колко още незнайни цвѣтенца... И както ги гледаше Желѣзко, стори му се, че тѣ му нашепватъ: Колко е хубава земята, дето се е родилъ, колко е мило небето, което вечеръ праща свѣтлитъ звезди за да предвещаватъ бжднини на работната земя! И макаръ сираче — тукъ срѣдъ волни простори Желѣзко намираше близки и тѣшене сърдце.

Слънцето е на залезъ. Желѣзко се изправи да погледа въ далечинитъ, че по това време влакътъ пристига. А нему бѣ душа и радостъ да гледа кога влакътъ се задава и тънтежа на тежкитъ му колелета се разнесе по шеметнитъ равнини.

Влакътъ пристига и отминава, а на Желѣзко очитъ — подиръ него. И чакъ кога се потулиха сѣнкитъ на последнитъ вагони и пищялката на машината процѣпи простора — Желѣзко подкара чередата за село. Подкара я, а все една мисль се върти въ глава му: не мога повече говедаръ да бжда!

И като се завърна, той отиде при кмета.

— Господинъ Кмете, намѣрете си говедаръ! Азъ отивамъ да се бия съ власитъ.

— Стой бре, Желѣзко! — се изсмѣя кмета. — Че кой ще те приеме въ войската!... Можешъ ли носи раница и пушка?

— Ще нося и оттатъкъ ще мина!

Кметътъ разбираше какво е на бѣжански гърди, кога се война за родно мѣсто отваря и мило му отвърна: — хайде и утре ги изкарай, па ще видимъ кой да те замѣсти. Пакъ погледна говедарчето и завърши: — Щомъ и ти си пожелалъ на война да идешъ, да знаешъ, Желѣзко, че Добруджа ще бжде свободна!